

Σημείωμα του εκδότη

«Ο εγκληματικός νόμος είναι φιλόανθρωπος προς τους εγκαλουμένους»

«Ο εγκληματικός νόμος είναι τόσον φιλόανθρωπος προς τους εγκαλουμένους, όσην αυστηρότητα δεικνύει προς τους εγκαλούντας· ο λόγος είναι απλούς· παντού η ευνομία πρεσβεύει το περίφημον αξίωμα, ότι είναι προτιμώτερον να σωθούν πολλοί ένοχοι παρά να καταδικασθή ένα αθώς. Και τω όντι τι φρικτώτερον άλλο παρά να φαντασθή ή μάλλον να ιδή ο άνθρωπος την αθωότητα βασανιζομένη ή συρομένη εις τον τόπον της καταδίκης!»

Αυτή είναι η εισαγωγή της «αναφοράς περί εξαιρέσεως» που υπέβαλαν οι κατηγορούμενοι για εσχάτη προδοσία Θεόδωρος Κολοκοτρώνης και Δημήτριος Πλαπούτας προς το πενταμελές «Ανέκκλητον Δικαστήριο» του Ναυπλίου την 15.3.1834. Με την αναφορά, την οποία είχαν συντάξει οι εγκρατείς συνήγοροί τους Παναγής-Μαρίνος Βαλασαμάκης (εκ Κεφαλληνίας) και Χριστόδουλος Κλονάρης (εξ Ηπείρου), οι κρατούμενοι στην Ακροναυπλία οπλαρχηγοί ζήτησαν την εξαίρεση δύο μελών του δικαστηρίου λόγω μεροληψίας.

Οι εξαιρετέοι δικαστές είχαν διοριστεί ως μέλη του δικαστηρίου λίγες ημέρες πριν από την έναρξη της δίκης, αντικαθιστώντας δύο αιφνιδίως μετατεθέντες, και είχαν εκφραστεί δημοσίως υπέρ της ενοχής των κατηγορουμένων.

Η δίκη των Θ. Κολοκοτρώνη και Δ. Πλαπούτα είναι η πρώτη μεγάλη ποινική-πολιτική δίκη στο νεοσύστατο ελληνικό κράτος. Η ακροαματική διαδικασία κράτησε έξι εβδομάδες και στην διάρκειά της εξετάστηκαν 44 μάρτυρες κατηγορίας και 115 μάρτυρες υπερασπίσεως και αναγνώστηκε πλήθος εγγράφων. Οι αγορεύσεις του Επιτρόπου της Επικρατείας Εδουάρδου Μάσσωνος και των συνηγόρων υπερασπίσεως απαίτησαν τρεις συνεδριάσεις.

Στο πλαίσιο των εορτασμών για τα διακόσια χρόνια της Επανάστασης του 1821, η Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων και η Ένωση Ελλήνων Νομικών e-Θέμις ανέλαβαν κοινή πρωτοβουλία με σκοπό να αναδειχθεί η ευρύτερη σημασία της

Συνέχεια στη σελ. 2

Σε αυτό το τεύχος

3 Νομοθεσία

- Η «βέβαιη» ζημία στο έγκλημα της απιστίας (άρθρο 390 ΠΚ): Μια δογματική παρθενογένεση; - Ι. Μοροζίνης

4 Νομολογία

- Δυνατή η εξέταση μαρτύρων από τον εισαγγελέα κατά τη διενέργεια της κύριας ανάκρισης; (με αφορμή την υπ' αριθμ. 2/2020 ΔικΣυμβ άρθρου 86 παρ. 4 Συντ.) - Α. Ζαχαριάδης
- Η νομολογιακή προσέγγιση του άρθρου 237 ΚΠΔ για τη μετάφραση ουσιωδών εγγράφων της ποινικής διαδικασίας - Ε. Τσαγκαράκη

- Υπεξαίρεση χρημάτων κοινού λογαριασμού από συνδικαιούχο εντολοδόχο – Σημείον αντιλεγόμενον - Π. Καπελούζος

9 Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης

- Το εύρος του δικαιώματος δικαστικής ακρόασης του εκζητουμένου σε αντιπαραβολή προς την αρχή του τυπικού ελέγχου στο πλαίσιο του άρθρου 11 στοιχ. ζ' περ. ι) Ν. 3251/2004 (Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης) - Η. Σπυρόπουλος

11 Ανακοινώσεις

- Εκδήλωση στο πλαίσιο του εορτασμού των 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση

δίκης των οπλαρχηγών, η οποία γνώρισε την δραματική της κλιμάκωση με την υψηλού ήθους άρνηση του Αναστάσιου Πολυζωΐδη και του Γεωργίου Τερτσέτη να υπογράψουν την θανατική καταδίκη των δύο αγωνιστών της ελευθερίας.

Η πρωτοβουλία μας έχει δύο σκέλη: Τον ερχόμενο Σεπτέμβριο (σε ημέρα που θα ανακοινωθεί) θα πραγματοποιηθεί επιστημονική ημερίδα, στην οποία θα συζητηθούν ιστορικές, πολιτειακές-συνταγματικές και ποινικ(οδικονομικ)ές όψεις της

δίκης· και την 7η Οκτωβρίου θα παρουσιαστεί στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού για πρώτη φορά το θεατρικό έργο «Η Δίκη του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη». Λεπτομέρειες για τους εθελοντές συντελεστές αυτής της παράστασης θα βρείτε στις επόμενες σελίδες.

Σας ευχόμαστε καλό καλοκαίρι με υγεία!

Ηλίας Γ. Αναγνωστόπουλος

Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων

ΕΝΩΣΗ
ΕΛΛΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΩΝ
e-ΘΕΜΙΣ

Η ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΙΝΙΚΟΛΟΓΩΝ και η ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ e-ΘΕΜΙΣ

υπό την αιγίδα της Επιτροπής «Ελλάδα 2021»

στο πλαίσιο του εορτασμού των 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση

παρουσιάζουν την 7η Οκτωβρίου 2021

στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού

το θεατρικό έργο των Μ. Ρέππα – Θ. Παπαθανασίου

«Η δίκη του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη»

Δείτε αναλυτικά τους συντελεστές στη σελ. 11!

Η «βέβαιη» ζημία στο έγκλημα της απιστίας (άρθρο 390 ΠΚ): Μια δογματική παρθενογένεση;

Ιωάννης Κ. Μοροζίνης

Δικηγόρος, Δ.Ν.

Ειδικός Επιστήμων Νομικής Σχολής Δ.Π.Θ.

Κατά την απολύτως κρατούσα άποψη και υπό την ισχύ του ΠΚ 1950 (η μη εγγύτερον τότε στο γράμμα της διατάξεως προσδιοριζόμενη) ζημία στην αλλότρια περιουσία έπρεπε να είναι βέβαιη¹. Το «βέβαιον» της ζημίας, ως άγραφο στοιχείο της αντικειμενικής υποστάσεως, συνδέθηκε ανέκαθεν με την κατ' αρχήν δυνατότητα, καθώς και με την έκταση της υπαγωγής στην έννοια της ζημίας του κινδύνου για την περιουσία (συγκεκριμένη διακινδύνευση). Κατά τον Ν. Ανδρουλάκη, ο οποίος το πρώτον εισήγαγε και επεξεργάστηκε τον προσδιορισμό αυτό της ζημίας στο αδίκημα της απιστίας, «οσάκις η συμπεριφορά του δράστου ενέχει μίαν εμφανή παράβαση των κανόνων της επιμελείας και της καλής διαχείρισεως ... συγχωρείται η εξίσωσις του απλού κινδύνου προς την παρούσαν ζημίαν»². Η κρατούσα άποψη υπό τον προηγούμενο ΠΚ συμπεριελάμβανε έτσι κατ' αρχήν στην έννοια της ζημίας του ά. 390 τη συγκεκριμένη διακινδύνευση της περιουσίας, πλην όμως σε μια πιο περιορισμένη έκταση σε σύγκριση με την απάτη, αντίληψη την οποία ακριβώς απηχούσε ο (άγραφος τότε) προσδιορισμός-περιορισμός του «βεβαίου» της ζημίας³. Η μεταφορά στην απιστία αυτοúsιας της σχετικής θεωρητικής επεξεργασίας της ζημίας από τη δογματική της απάτης μπορεί πράγματι να δημιουργήσει προβλήματα, διότι ο κίνδυνος είναι στοιχείο εγγενές και σύμφυτο στο εμπόριο και την εν γένει οικονομική-επιχειρηματική δραστηριότητα, ώστε η άνευ ετέρου αποδοχή του κινδύνου για την περιουσία ως περιουσιακής ζημίας στην ίδια έκταση με την απάτη θα περιόριζε υπέρμετρα την οικονομική ελευθερία⁴.

νέο ΠΚ. Ήδη από τα πρώτα βήματα του νέου ΠΚ 2019 ο Δημήτραινας⁵ υποστήριξε ότι η συγκεκριμένη προσθήκη στο γράμμα της διάταξης «οριοθετεί το βαθμό της περιουσιακής προσβολής στο αδίκημα της απιστίας ως επενεχθείσα βλάβη (: βέβαιη ζημία), η οποία έχει χαρακτηριστικά βεβαιότητας και οριστικότητας εν ταυτώ, αποκλείοντας από το πεδίο της προσβολής, που απαιτείται να προκληθεί, τον (πιο προωθημένο) κίνδυνο μείωσης της υπό διαχείριση περιουσίας...» και «... κλείνει οριστικά και το συναφές ζήτημα που απασχολούσε τη νομολογία, δηλαδή το ζήτημα του κινδύνου μείωσης της περιουσίας ως περιουσιακής ζημίας στο ολοκληρωμένο έγκλημα της απιστίας». Την άποψη αυτή συμμερίζεται επίσης ο Χούρσογλου⁶.

Η αντίληψη όμως αυτή δεν διεκδικεί δάφνες πρωτοτυπίας, αφού και υπό τον παλαιό ΠΚ είχε υποστηριχθεί ότι η (άγραφη τότε) προϋπόθεση του βεβαίου της ζημίας αποκλείει την υπαγωγή του κινδύνου για την περιουσία στην έννοια της ζημίας κατ' άρθρο 390 ΠΚ⁷. Ουδέποτε όμως η άποψη αυτή επικράτησε, διότι κατέληγε στον εξοβολισμό από το πεδίο εφαρμογής του ά. 390 ΠΚ 1950 της λεγόμενης πιστωτικής απιστίας, δηλαδή της συνηθέστερης στην πράξη περίπτωσης, όπου η ζημία έγκειται σε συγκεκριμένη διακινδύνευση της περιουσίας, διότι ο κίνδυνος γι' αυτή συνιστά οικονομικώς ουσιαστική επί τα χείρω μεταβολή της περιουσίας του φορέα (χορήγηση δανείου σε οφειλέτη αφερέγγυο, ενώ η αδυναμία επιστροφής του δανείου είναι υφιστάμενη και διαγνώσιμη ήδη κατά τη σύναψη της δανειακής σύμβασης)⁸. Ας μη λησμονείται μάλιστα ότι ο Ν. Ανδρουλάκης είχε συγγράψει την περίφημη μελέτη του στα Ποινικά Χρονικά του 1975 επ' ευκαιρία μιας γνωμοδοτήσεως για ζήτημα πιστωτικής απιστίας, στην οποία του είχε τεθεί ακριβώς αυτό το ερώτημα: «Είναι, ειδικότερον, νόμω δυνατόν να θεωρηθεί ως επελθούσα ήδη περιουσιακή ζημία εν τη εννοία του άρθρου 390 μια απλή διακινδύνευση των περιουσιακών δεδομένων του παθόντος;»⁹. Η μελέτη αυτή συνιστά μετά βεβαιότητας την εννοιολογική μήτρα αυτής της προσθήκης στο γράμμα του νόμου. Επομένως η αναβίωση της άποψης περί αποκλεισμού κάθε κινδύνου για την περιουσία από την έννοια της ζημίας προϋποθέτει οπωσδήποτε απομάκρυνση από την εννοιολόγηση του «βεβαίου» σύμφωνα με τον εμπνευστή του.

Δεν είναι λοιπόν καθόλου αυτονόητο, ότι με τη ρητή αναγραφή του προσδιορισμού «βέβαιη» στο ά. 390 ΠΚ 2019 ο νομοθέτης

Μολονότι η προσθήκη του επιθετικού προσδιορισμού «βέβαιη» στο γράμμα του άρθρου 390 ΠΚ 2019 δεν φαίνεται υπό αυτό το πρίσμα να επέφερε κάποια ουσιαστική μεταβολή στη δογματική της απιστίας, αφού το «βέβαιον» γινόταν παγίως ερμηνευτικώς δεκτό ως άγραφο προσδιοριστικό στοιχείο του αξιολογούμενου αποτελέσματος, έχοντας μάλιστα τύχει ικανής δογματικής επεξεργασίας επί τέσσερις και πλέον δεκαετίες, παρατηρείται νεωστί ένα ισχυρό ρεύμα στη θεωρία, το οποίο φαίνεται να αντιλαμβάνεται την προϋπόθεση αυτή ως δογματική παρθενογένεση που αποκλείει την υπαγωγή του κινδύνου περιουσιακής βλάβης στην αντικειμενική υπόσταση της απιστίας υπό το

⁵ Nova Criminalia 8, 7.

⁶ Nova Criminalia 11, 6. Όχι όμως ο Παπακυριάκου, Το αδίκημα της απιστίας στο νέο ΠΚ ως χαρακτηριστικό παράδειγμα του νέου δικαιοπολιτικού μοντέλου προστασίας των εννόμων αγαθών της ιδιοκτησίας και περιουσίας, Εισήγηση στην Ε.Σ.Δ. στις 17-10-2019 (διαθέσιμο στο δικτυακό της τόπο http://www.esdi.gr/nex/images/stories/pdf/epimorfosi/2019/papakyriakou_2019.pdf),

σ. 5, ο οποίος δέχεται ότι το «βέβαιον» της ζημίας «θεωρείτο φυσικά από την επιστήμη ως άγραφο στοιχείο και του παλαιού ά. 390 ΠΚ», ώστε «ενόψει της ρητής κατοχύρωσής του στο νέο ά. 390 ΠΚ, η αποδεικτική τεκμηρίωση της τέλεσης του αδικήματος γίνεται πλέον πολύ πιο δύσκολη ...» και συνεπώς κλίνει μάλλον προς την παραδοσιακή αντίληψη.

⁷ Νισυραϊός, ΝοΒ 1991, 1069 επ.· Σουλίκος, ΠραΞ/ΛογΠΔ 2004, 357 επ.

⁸ Μυλωνόπουλος, ΕιδΜ³, σ. 592-593.

⁹ Ανδρουλάκης, ΠοινΧρ 1975, 161 (υπό τον αστερίσκο).

¹ Ανδρουλάκης, ΠοινΧρ 1975, 164· Αναγνωστόπουλος, Ζητήματα απιστίας, 2003, σ. 61 επ., 64 επ.· Μυλωνόπουλος, Ποινικό Δίκαιο – Ειδικό Μέρος³, 2016, σ. 590 επ.· Παπαδαμάκης, Τα περιουσιακά εγκλήματα², 2016 σ. 196· ΣυμβΕφΛαφ 47/2008 ΠοινΔικ 2010, 32.

² Ανδρουλάκης, ΠοινΧρ 1975, 169-170 και υποσημ. 29.

³ Μυλωνόπουλος, ΕιδΜ³, σ. 590 επ.· Αναγνωστόπουλος, ό.π., σ. 58 επ.· Παπαδαμάκης, ό.π., σ. 196-197· αναλυτικά το πρώτον ο Ν. Ανδρουλάκης, ΠοινΧρ 1975, 161 επ.

⁴ Ανδρουλάκης, ΠοινΧρ 1975, 163.

επέλεξε ως ορθότερη τη μηδέποτε κρατήσασα μειοψηφική άποψη όσων υποστήριζαν ότι ο άγραφος τότε, πλην πανταχόθεν γενόμενος δεκτός, προσδιορισμός-περιορισμός της ζημίας του ά. 390 ΠΚ, συνεπάγεται τον πλήρη εξοβελισμό της συγκεκριμένης διακινδύνευσης της περιουσίας από το πεδίο εφαρμογής της διάταξης. Τουναντίον, πειστικότερη είναι η εκδοχή ότι ο ιστορικός νομοθέτης ακολούθησε την επί τέσσερις και πλέον δεκαετίες δογματική πεπατημένη του περιορισμού σε έλλογο επίπεδο της υπαγωγής του κινδύνου για την περιουσία στην έννοια της ζημίας κατά τη διδασκαλία του Ν. Ανδρουλάκη, ο οποίος εισήγαγε και καθιέρωσε την έννοια της «βέβαιης» ζημίας στην ελληνική ποινική δογματική, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη και την περαιτέρω δογματική επεξεργασία αυτής από τον Η. Αναγνωστόπουλο στην κλασική μονογραφία του για την απιστία¹⁰. Προς την κατεύθυνση αυτή συνηγορεί το εξής ιστορικοβουλευτικό επιχείρημα από τις προπαρασκευαστικές εργασίες για την κατάρτιση του νέου ΠΚ.

Είναι γεγονός ότι ούτε η αιτιολογική έκθεση επί του τελικού σχεδίου ούτε η αιτιολογική έκθεση επί του σχεδίου της Επιτροπής Μανωλεδάκη / Καστανίδου (2011) περιλαμβάνει ειδικές αιτιολογίες για τη διάταξη περί απιστίας. Ωστόσο, η αιτιολογική έκθεση επί της αναθεώρησης του τελευταίου από την Επιτροπή υπό την προεδρία του Β. Μαρκή διαλαμβάνει αιτιολογίες υπό το ά. 317 αυτού, όπου προβλέπεται (με την ίδια πάντα διατύπωση) το αδίκημα της απιστίας. Παραπέμπει δε για την ερμηνεία της διάταξης στα δύο κλασικά έργα της ελληνικής βιβλιογραφίας,

¹⁰ Αναγνωστόπουλος, ό.π., σ. 61 επ., 67 επ.

ήτοι την μελέτη του Νικολάου Ανδρουλάκη στα Ποινικά Χρονικά του έτους 1975¹¹ και την (μέχρι στιγμής μοναδική στην ελληνική βιβλιογραφία) μονογραφία του Ηλία Αναγνωστόπουλου (1996, 2003), και αναφέρει χαρακτηριστικά: «Για τη στοιχειοθέτηση της απιστίας προσαπαιτείται η επαγωγή βλάβης (ζημίας) στην ξένη περιουσία (βλ. Αναγνωστόπουλου, ό.α.π., σελ. 56). Με το άρθρο 317 του Σχεδίου ήδη απαιτείται για την κατάφαση της αντικειμενικής υπόστασης του εγκλήματος η βεβαιότητα ως προς την πρόκληση της ζημίας, με την ανάδειξη και του στοιχείου αυτού (βέβαιον της ζημίας) σε ρητά προβλεπόμενο στοιχείο της αντικειμενικής υπόστασης». Συνεπώς δεν υπήρχε πρόθεση να μεταβληθεί η παραδοσιακή δογματική της απιστίας με την εισαγωγή ενός πρωτόλειου στοιχείου στην αντικειμενική υπόσταση, αλλά να αποτυπωθεί στο γράμμα της διάταξης η μέχρι τότε δογματική εξέλιξη.

Ο ιστορικός νομοθέτης δεν θέλησε να αποκλίνει από την επί δεκαετίες δογματική επεξεργασία του στοιχείου του «βεβαίου» της ζημίας, ως περιορισμού μόνον της υπαγωγής της συγκεκριμένης διακινδύνευσης στην έννοια της ζημίας σε σχέση με τα επί άπάτης κρατούντα και όχι ως αποκλεισμού κάθε κινδύνου για την περιουσία από την έννοια της ζημίας. Τέτοια χαλάρωση του ποινικού κολασμού των εσωτερικών περιουσιακών προσβολών σε σημαντικούς τομείς οικονομικής δραστηριότητας δεν ήταν, ούτε μπορεί να ήταν, στις προθέσεις του ιστορικού νομοθέτη, επιβραβεύοντας – για να θυμηθούμε τον Ν. Ανδρουλάκη – τους «ήρωες του «δανεικά και αγύριστα»»¹².

¹¹ ΠοινΧρ 1975, 161-170.

¹² Ανδρουλάκης, ΠοινΧρ 1975, 161-162.

Δυνατή η εξέταση μαρτύρων από τον εισαγγελέα κατά τη διενέργεια της κύριας ανάκρισης;

(με αφορμή την υπ' αριθμ. 2/2020 ΔικΣυμβ άρθρου 86 παρ. 4 Συντ.)

Αθανάσιος Κ. Ζαχαριάδης
Επίκ. Καθηγητής ΑΠΘ, Μέλος ΔΣ ΕΕΠ

1.- Το Δικαστικό Συμβούλιο του άρθρου 86 παρ. 4 του Συντάγματος (και άρθρου 8 του ν. 3126/2003) απασχόλησε το ακόλουθο ιδιαίτερα ενδιαφέρον δικονομικό ζήτημα: Ο εισαγγελέας, ο οποίος παρευρίσκεται, κατ' άρθρο 30 παρ. 1 εδάφ. β' ΚΠΔ, κατά τη διάρκεια εξέτασης μάρτυρα, έχει το δικαίωμα να του υποβάλει, μέσω της ανακρίτριας, ερωτήσεις ή να του ζητήσει διευκρινίσεις σχετικά με την κατάθεσή του;

Με το υπ' αριθμ. 2/2020 βούλευμά του, το συμβούλιο προέκρινε κατά πλειοψηφία ως ορθότερη την αποφαστική λύση, δεχόμενο με σύντομη αιτιολογία ότι ο εισαγγελέας «κατά τη διενέργεια του ανακριτικού έργου, παρευρισκόμενος (παριστάμενος), δεν δύναται να έχει ανάμειξη όπως να υποβάλλει ερωτήσεις ή να κάνει υποδείξεις στον ανακριτή κατά τις ανακριτικές πράξεις».

Αντίθετα, στην εισαγγελική πρόταση, που συνοδεύει το παραπάνω βούλευμα, διαβάζει κανείς τις ακόλουθες σκέψεις: «...μία απλή και μόνο, διακοσμητικού χαρακτήρα παρουσία του εισαγγελέα, κατά τη διεξαγωγή ανακριτικών πράξεων, είναι απολύτως ασύμβατη με τις προμνημονευθείσες διατάξεις. Κατά συνέπεια η παράσταση του εισαγγελέα κατά την εξέταση του μάρτυρα πρέπει, κατά τον νομοθέτη, να είναι ενεργός και ουσιαστική στην αναζήτηση της αλήθειας και όχι απλά τυπική, ως οιονεί επίπτη του ανακριτή ή απλού παρατηρητή, χωρίς βέβαια να υποκαθιστά τον ανακριτή στο έργο του...» (βλ. προς την ίδια κατεύθυνση Α. Τριανταφύλλου, Ο ρόλος του εισαγγελέα στο στάδιο της κύριας ανάκρισης και στην ενδιάμεση διαδικασία, ΠοινΧρ 2021, σελ. 81 επ. βλ. ακόμη ΒουλΣυμβΕφΠειρ 293/2009, Αρμ. 2010, σελ. 550, όπου παρατηρήσεις Κ. Σαφουλάκη).

Τέλος, μία πρόσθετη παράμετρος –σχετικά με το αντίστοιχο δικαίωμα του κατηγορουμένου– εκτίθεται στη μειοψηφία του παραπάνω συμβουλίου, η οποία, δεχόμενη ότι ο εισαγγελέας έχει το δικαίωμα να υποβάλλει ερωτήσεις στους εξεταζόμενους μάρτυρες, συμπληρώνει ότι: «...κατά τη διενέργεια της ανακριτικής πράξης της εξέτασης μάρτυρα δεν προσβάλλονται τα υπερασπιστικά δικαιώματα του κατηγορουμένου, εφόσον αυτός σύμφωνα με το άρθρο 92 παρ. 1 ΚΠΔ ως διάδικος δικαιούται να παρίσταται με συνήγορο σε κάθε ανακριτική πράξη, με εξαίρεση την εξέταση των μαρτύρων, εκτός αν πρόκειται για την περίπτωση της παρ. 2 του άρθρου 220 ΚΠΔ...».

2.- Εκκινώντας από την τελευταία αυτή θέση της μειοψηφίας, είναι πράγματι ακριβές ότι η πρόβλεψη του άρθρου 92 παρ. 1 ΚΠΔ αποκλείει, κατ' εξαίρεση, τους διαδίκους και, εν προκειμένω, τον κατηγορούμενο, από την παράσταση κατά τη διενέργεια της ανακριτικής πράξης της εξέτασης των μαρτύρων (και των κατηγορουμένων), πλην της περίπτωσης που ο ανακριτής, κατά τη διάρκεια της κύριας ανάκρισης, θεωρεί πιθανώς αδύνατη την εμφάνιση κάποιου μάρτυρα στο ακροατήριο, οπότε οφείλει να καλέσει τους διαδίκους ή τους συνηγόρους τους να παρευθύνουν στην εξέτασή του.

Για την τελευταία αυτή διάταξη είχε γίνει εκτενής συζήτηση στα πλαίσια της αναθεωρητικής επιτροπής του προϊσχύσαντος ΚΠΔ και είχε υποστηριχθεί σθεναρά η αντίληψη, κατόπιν σχετικής προτάσεως του Α. Γεωργίου, ότι ο συνήγορος του κατηγορουμένου επιτρέπεται να παρίσταται γενικώς κατά την εξέταση των μαρτύρων ενώπιον του ανακριτή (βλ. Πρακτικά Συνεδριάσεων των Αναθεωρητικών Επιτροπών του Κώδικος Ποινικής Δικονομίας, τεύχ. Α', 1954, σελ. 225-226). Ωστόσο, ο τότε Υπουργός Δικαιοσύνης, κατά την επίλυση σχετικής διχογνωμίας μεταξύ της συντακτικής και της αναθεωρητικής επιτροπής, απέρριψε την παραπάνω πρόταση της αναθεωρητικής επιτροπής (βλ. Πρακτικά, ό.π., σελ. 238-239). Έτσι, η σχετική δυνατότητα για τον κατηγορούμενο (και τους λοιπούς διαδίκους) προβλέφθηκε μόνο κατ' εξαίρεση (βλ. Πρακτικά, ό.π., τεύχ. Γ', 1959, επιμ. Γ. Καφετζή, σελ. 93) στην περίπτωση που ο ανακριτής θεωρεί πιθανώς αδύνατη την εμφάνιση κάποιου μάρτυρα στο ακροατήριο (: άρθρο 92 σε συνδ. με 220 παρ. 2 ΚΠΔ), πρόβλεψη, η οποία δεν φαίνεται να εφαρμόστηκε ποτέ μέχρι σήμερα στην πράξη (βλ. Καρρά, Η κατ' αντιδικία εξέταση των μαρτύρων στην ποινική προδικασία, ΠΛογ 2009, σελ. 187 επ., 189).

3.- Είναι σαφές ότι η παράσταση του εισαγγελέα κατά τη διενέργεια μιας ανακριτικής πράξεως και εν προκειμένω της εξέτασης των μαρτύρων, δεν μπορεί να έχει παθητικό-τυπικό χαρακτήρα με την έννοια της μη δυνατότητας υποβολής εκ μέρους του, δια του ανακριτή, ερωτήσεις ή διευκρινίσεις. Μια τέτοια προσέγγιση υποβαθμίζει το ρόλο του εισαγγελέα και τον μετατρέπει σε βουβό πρόσωπο. Από την άλλη μεριά, όμως, είναι, κατά τη γνώμη μου, ορθότερο, στα πλαίσια τήρησης της αρχής της ισότητας των όπλων και μιας κατ' αντιδικία εξέτασης των μαρτύρων και στο στάδιο της προδικασίας, να

επιτρέπεται η ενεργής συμμετοχή του εισαγγελέα μόνο εφόσον διασφαλίζεται η άσκηση του αντίστοιχου δικαιώματος του κατηγορουμένου, μέσω του συνηγόρου του. Και τούτο μάλιστα ανεξαρτήτως του αν ο τελευταίος θα έχει τη δυνατότητα να εξετάσει τους μάρτυρες σε επόμενο διαδικαστικό στάδιο, όπως λ.χ. στην επ' ακροατηρίου διαδικασία (πρβλ. άρθρα 92 παρ. 1 και 220 παρ. 2 ΚΠΔ, καθώς και τη μονογραφία της Διουσοπούλου, Το δικαίωμα του κατηγορουμένου στην εξέταση μαρτύρων κατηγορίας, 2017, σελ. 103 επ., όπου αναλυτική καταγραφή της σχετικής νομολογίας του ΕΔΔΑ).

Είναι χαρακτηριστικό ότι, κατά τη θέσπιση του άρθρου 31 του προϊσχύσαντος ΚΠΔ (: του αντίστοιχου, δηλαδή, σημερινού άρθρου 30 ΚΠΔ), είχε τονιστεί από τον, σημαντικό δικονομολόγο του προηγούμενου αιώνα, Κωνσταντίνο Τσουκαλά, ότι «ως εγένετο εν Γερμανία δεκτόν, ο εισαγγελεύς δεν πρέπει να έχη το δικαίωμα να παρίσταται κατά την διενέργειαν πασών των ανακριτικών πράξεων, εφ' όσον το δικαίωμα τούτο η Δικονομία αρνείται εις τον κατηγορούμενον. Δια της διατάξεως ταύτης ευθύς εξ αρχής δηλούται

“ μια «πλήρης» παράσταση του εισαγγελέα κατά την ανακριτική πράξη της εξέτασης των μαρτύρων, προϋποθέτει την ταυτόχρονη παρουσία και αντίστοιχη παροχή δυνατότητας ενεργητικής συμμετοχής του συνηγόρου του κατηγορουμένου ”

η πλεονεκτική θέση της κατηγορούσας αρχής απέναντι της υπερασπίσεως» (βλ. Πρακτικά, ό.π., τεύχ. Γ', σελ. 4). Ωστόσο, κατόπιν σχετικών παρεμβάσεων των Α. Μπουρόπουλου και Χ. Γιώτη, το σχετικό δικαίωμα του εισαγγελέα παρέμεινε ενεργό στον προϊσχύσαντα ΚΠΔ (: και μεταφέρθηκε αυτούσιο στο άρθρο 30 του ισχύοντος ΚΠΔ), αφού χαρακτηρίστηκε «πατροπαράδοτο» στην ελληνική δικονομία, χωρίς να έχει σημειωθεί «κατάχρησις του τοιούτου δικαιώματος εκ μέρους της εισαγγελικής αρχής» (βλ. Πρακτικά, ό.α.π.). Από την άλλη μεριά, όμως, όπως ήδη

αναφέρθηκε, δεν θεσμοθετήθηκε αντίστοιχο δικαίωμα για τον κατηγορούμενο, παρά μόνο, κατ' εξαίρεση, στην περίπτωση του άρθρου 220 παρ. 2 του, πρώην και νυν, ΚΠΔ.

4.- Εν τούτοις, ο τρόπος και η εν γένει «κατεύθυνση», με την οποία υποβάλλονται οι ερωτήσεις και ζητούνται οι απαραίτητες διευκρινίσεις από τους μάρτυρες, έχει κάποτε ιδιαίτερη σημασία για την τελική αξιολόγηση και συνεκτίμηση του αποδεικτικού υλικού, η οποία θα λάβει χώρα αρχικά από το δικαστικό συμβούλιο και τον εισαγγελέα στα πλαίσια της ενδιάμεσης διαδικασίας, αλλά και εν τέλει από το δικαστήριο που θα κληθεί να εκδικάσει την υπόθεση στο ακροατήριο. Γι' αυτό, κατά την προσωπική μου αντίληψη, μια «πλήρης» παράσταση του εισαγγελέα κατά την ανακριτική πράξη της εξέτασης των μαρτύρων, προϋποθέτει την ταυτόχρονη παρουσία και αντίστοιχη παροχή δυνατότητας ενεργητικής συμμετοχής του συνηγόρου του κατηγορουμένου, προκειμένου να διασφαλίζεται η τήρηση της αρχής της ισότητας των όπλων και της κατ' αντιδικία διεξαγωγής αυτής.

Η νομολογιακή προσέγγιση του άρθρου 237 ΚΠΔ για τη μετάφραση ουσιωδών εγγράφων της ποινικής διαδικασίας

Ειρήνη Ι. Τσαγκαράκη
Δικηγόρος, LL.M., Δ.Ν.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 237 ΚΠΔ, στους υπόπτους ή στους κατηγορούμενους που δεν κατανοούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας, παρέχεται εντός εύλογου χρονικού διαστήματος γραπτή μετάφραση των ουσιωδών εγγράφων ή κωριών εγγράφων της διαδικασίας. Στην ίδια παράγραφο ορίζεται ότι στα ουσιώδη έγγραφα συγκαταλέγονται οπωσδήποτε οι αποφάσεις που συνεπάγονται στέρηση ελευθερίας, τα έγγραφα απαγγελίας κατηγορίας, το κλητήριο θέσπισμα και το παραπεμπτικό βούλευμα, και οι σχετικές με την κατηγορία δικαστικές αποφάσεις.

Το ανωτέρω άρθρο προστέθηκε στον ΚΠΔ ως άρθρο 236Α προκειμένου να ενσωματωθεί στην ημέτερη έννομη τάξη η Οδηγία 2010/64/ΕΕ σχετικά με το δικαίωμα σε διερμηνεία και μετάφραση κατά την ποινική διαδικασία κ.λπ.¹ Από το άρθρο 3 παρ. 1 της Οδηγίας και από τα Σημεία 14, 30 του Προοιμίου αυτής προκύπτει ότι η υποχρέωση των αρχών προς μετάφραση των ουσιωδών εγγράφων αποσκοπεί στη διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής άσκησης των υπερασπιστικών δικαιωμάτων των κατηγορουμένων που δεν κατανοούν τη γλώσσα της ποινικής διαδικασίας στο πλαίσιο της ικανοποίησης του δικαιώματός τους για δίκαιη δίκη (άρθρα 6 ΕΣΔΑ, 47 και 48 παρ. 2 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων).

Τα δικαστήρια της χώρας μας παγίως πλέον αναγνωρίζουν την υποχρέωση των αρχών προς παροχή μετάφρασης των εγγράφων απαγγελίας κατηγορίας στους κατηγορούμενους που δεν γνωρίζουν τη γλώσσα της διαδικασίας (ΑΠ 1369/2018, ΠΧ ΞΘ/498, ΣυμβΑΠ 1750/2016, δημοσιευμένη στη ΝΟΜΟΣ, ΣυμβΑΠ 1439/2018, ΠοινΔ/νη 2019/486, ΤριμΕφΚακΑθ 3242/2016, ΠΧ ΞΣΤ/627, ΤριμΕφΚακΑθ 3754, 4265/2016, ΠΧ ΞΖ/218, ΤρΠλημΠειρ 4897/2016, ΠΧ ΞΖ/156)².

Ξεχωριστή μνεία αξίζει να γίνει στην υπ' αριθμ. 3242/2016, εκδοθείσα στην γνωστή υπόθεση «Siemens», απόφαση του Τριμελούς Εφετείου Κακ/των Αθηνών (ΠΧ ΞΣΤ/627). Το Εφετείο, αναγνωρίζοντας την ακυρότητα της επίδοσης της κλήσης και του παραπεμπτικού βουλεύματος προς τους μη γνωρίζοντες αυτήν κατηγορούμενους μόνον στην ελληνική γλώσσα, κήρυξε απαράδεκτη τη συζήτηση και ανέβαλε αυτήν προκειμένου να

επαναληφθούν οι πράξεις της προπαρασκευαστικής διαδικασίας (επίδοση μεταφράσεων του παραπεμπτικού βουλεύματος και της νέας κλήσης στους αλλόγλωσσους κατηγορούμενους).

Ιδιαίτερα σημαντική είναι και η πιο πρόσφατη, υπ' αριθμ. 1369/2018 απόφαση του Ακυρωτικού Δικαστηρίου της χώρας μας (ΠΧ ΞΘ/498), με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση αναιρέσης του Εισαγγελέα Πρωτοδικών Σερρών κατά αποφάσεως του Τριμελούς Πλημ/κείου Σερρών. Με την τελευταία το δικαστήριο της ουσίας είχε κηρύξει απαράδεκτη τη συζήτηση της υπόθεσης και είχε παύσει οριστικά την εις βάρος των αλλόγλωσσων κατηγορουμένων ασκηθείσα ποινική δίωξη λόγω παραγραφής, επειδή το κλητήριο θέσπισμα δεν είχε επιδοθεί σε εκείνους μεταφρασμένο σε γλώσσα που κατανοούσαν εντός πέντε ετών από τον χρόνο τέλεσης της αποδιδόμενης σε εκείνους πράξης. Ο ΑΠ έκρινε ότι ορθώς ακυρώθηκε το κλητήριο θέσπισμα λόγω μη επίδοσης μετάφρασης αυτού, αφού η εισαγγελική αρχή διέθετε επαρκή χρόνο για να παράσχει επίσημη μετάφραση, επισημαίνοντας επιπροσθέτως πως το γεγονός ότι οι κατηγορούμενοι εκπροσωπήθηκαν από Έλληνες δικηγόρους δεν συνεπάγεται άνευ ετέρου και παραίτησή τους από το δικαίωμά τους να λάβουν γνώση της κατηγορίας σε γλώσσα που κατανοούν.

Εν αντιθέσει πάντως προς την προαναφερθείσα νομολογιακή προσέγγιση για τα έγγραφα απαγγελίας κατηγορίας, σε ό,τι αφορά την υποχρέωση μετάφρασης των σχετικών με την κατηγορία αποφάσεων και των αποφάσεων που συνεπάγονται τη στέρηση της ελευθερίας η νομολογία των ποινικών δικαστηρίων μας είναι πενιχρή.

α) Ειδικώς για τις σχετικές με την κατηγορία αποφάσεις, ο Άρειος Πάγος έχει αποφανθεί μέχρι στιγμής μόνον για τη μετάφραση απόφασης που αποτελεί τη βάση για την εκτέλεση ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης. Με το υπ' αριθμ. 1224/2018 βούλευμά του (δημοσιευμένο σε «ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ»), το Συμβούλιο του ΑΠ έκανε δεκτό το αίτημα αναβολής εκδίκασης της έφεσης του ομιλούντος την αγγλική γλώσσα και αγνοούντος την ελληνική γλώσσα Αυστραλού εκζητούμενου κατά του εκκαλουμένου βουλεύματος του Συμβουλίου Εφετών Αθηνών που είχε γνωμοδοτήσει υπέρ της έκδοσής του στις Αρχές της Δημοκρατίας της Λευκορωσίας. Μάλιστα, το Συμβούλιο προέβη στην κρίση αυτή, παρά το γεγονός ότι κατά την εκφώνηση της έφεσης έλαβε χώρα διερμηνεία προς τον κατηγορούμενο. Ομοίως, ο ΑΠ (και πάλι σε Συμβούλιο) ανέβαλε με το υπ' αριθμ.

¹ Σημειωτέον ότι προ της προσθήκης του άρθρου 236Α στον ΚΠΔ τα δικαστήρια της χώρας μας δεν θεωρούσαν αναγκαία τη μετάφραση των καταδικαστικών αποφάσεων (ΑΠ 185/2004, ΠΧ ΝΔ/41), αλλά ούτε και τη μετάφραση του κλητηρίου θεσπίσματος ή του παραπεμπτικού βουλεύματος στον αλλόγλωσσο κατηγορούμενο όταν αυτός είχε προηγουμένως παρασταθεί στην προδικασία με διερμηνεία (ίδετε ΑΠ 1066/2000, ΠΧ ΝΑ/325, ΕφΘεσ 814/2000, Αρμ 2001/113, ΑΠ 265/1986, ΝοΒ 1986/909).

² Ως «προσωρινή παραφωνία» θα μπορούσε να χαρακτηριστεί η ΑΠ 1685/2017 (ΠΧ ΞΘ/97), με την οποία αναιρέθηκε ελλείψει αιτιολογίας απόφαση του Μονομελούς Πλημ/κείου Αθηνών, με την οποία είχε κηρυχθεί απαράδεκτη η συζήτηση της υπόθεσης λόγω μη επίδοσης στον εκεί Ολλανδό κατηγορούμενο του κλητηρίου θεσπίσματος σε γλώσσα που κατανοούσε. Η δε υπ' αριθμ. 1368/2018 απόφαση του ΑΠ (δημοσιευμένη σε «ΙΣΟΚΡΑΤΗΣ»), με την οποία απορρίφθηκε η ασκηθείσα από τον κατηγορούμενο αίτηση αναιρέσης, μεταξύ άλλων, λόγω απόρριψης του αιτήματος μετάφρασης ουσιωδών εγγράφων (μεταξύ των οποίων το κλητήριο θέσπισμα και η εκκαλουμένη απόφαση) δεν αποτελεί «βήμα προς τα πίσω», καθώς στην υπόθεση αυτή κρίθηκε επί της ουσίας ότι ο κατηγορούμενος γνώριζε επαρκώς την ελληνική γλώσσα.

1439/2018 βούλευμά του (ΠοινΔ/νη 2019/486) την εκδίκαση της έφεσης αλλοδαπού υπηκόου κατά του βουλεύματος του Συμβουλίου Εφετών Θεσσαλονίκης, το οποίο είχε γνωμοδοτήσει υπέρ της έκδοσής του στις Αρχές της Δημοκρατίας της Γαλλίας, εωσότου μεταφραστεί στη ρωσική γλώσσα το βούλευμα και το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης που είχαν εκδώσει σε βάρος του οι γαλλικές αρχές.

Τα δικαστήριά μας δεν φαίνεται εντούτοις να έχουν ασχοληθεί ιδιαίτερω με την παροχή γραπτής μετάφρασης της, επίσης υποχρεωτικώς μεταφραστέας, καταδικαστικής απόφασης

“τα δευτεροβάθμια δικαστήρια οφείλουν να κηρύσσουν απαράδεκτη τη συζήτηση της έφεσης σε περίπτωση που διαπιστώνουν ότι δεν έχει μεταφραστεί η εκκαλουμένη στη γλώσσα που εννοεί ο κατηγορούμενος και να διατάσσουν τη μετάφραση αυτής”

πρωτοβάθμιο δικαστηρίου σε βάρος αλλόγλωσσου κατηγορούμενου³. Και τούτο παρά το γεγονός ότι η δικονομική βλάβη που υφίσταται ο κατηγορούμενος ελλείπει μετάφρασης της εκκαλουμένης συνίσταται στο γεγονός ότι αποστερείται το δικαίωμά του να λάβει γνώση του σκεπτικού της κατάδικής του. Συνεπεία τούτου ο κατηγορούμενος δεν είναι σε θέση να εντοπίσει τα αποδεικτικά μέσα που αξιολόγησε ως ουσιώδη το δικαστήριο που εξέδωσε την απόφαση ούτε βεβαίως να αντικρούσει τα επιχειρήματα που αυτό επικαλέστηκε για τη θεμελίωση της σε βάρος του απόφασης.

Ανεξαρτήτως πάντως της μέχρι τούδε ένδειας αποφάσεων για τη μετάφραση της εκκαλουμένης απόφασης στον αλλόγλωσσο κατηγορούμενο, τα δευτεροβάθμια δικαστήρια οφείλουν να κηρύσσουν απαράδεκτη τη συζήτηση της έφεσης σε περίπτωση που διαπιστώνουν ότι δεν έχει μεταφραστεί η εκκαλουμένη στη γλώσσα που εννοεί ο κατηγορούμενος και να διατάσσουν τη μετάφραση αυτής.

β) Ομοίως, οι εισαγγελικές αρχές οφείλουν να μεριμνούν για την παροχή γραπτής μετάφρασης στους αλλόγλωσσους κατηγορούμενους των αποφάσεων που συνεπάγονται τη στέρηση της ελευθερίας τους. Η προφορική μετάφραση ή προφορική σύνοψη του περιεχόμενου των ουσιωδών εγγράφων που προβλέπεται στην παρ. 2 του άρθρου 237 εφαρμόζεται μόνον σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις, π.χ. σε περίπτωση επιβολής προσωρινής κράτησης⁴. Εν συνεχεία όμως οι αρχές οφείλουν να παρέχουν εντός ευλόγου χρόνου γραπτή μετάφραση της απόφασης που συνεπάγεται στέρηση της ελευθερίας, ώστε να διασφαλίζεται ότι ο κατηγορούμενος ασκεί τα υπερασπιστικά του δικαιώματα στο πλαίσιο μίας

δίκαιης ποινικής διαδικασίας, τουλάχιστον όταν υποβάλλεται αίτημα μετάφρασης αυτής.

Είναι γεγονός ότι στην πράξη συχνά οι συνήγοροι υπερασπίσεως ζητούν από τις εισαγγελικές και δικαστικές αρχές να διατάξουν τη μετάφραση των υποχρεωτικώς μεταφραστέων ουσιωδών εγγράφων στη γλώσσα που οι εντολές τους ομιλούν, καταβάλλοντας μάλιστα πολλές φορές μεγάλη προσπάθεια να πείσουν τις αρχές ότι ο κατηγορούμενος δεν γνωρίζει την ελληνική γλώσσα. Θα ανέμενε όμως κανείς η πολιτεία να προβαίνει με δική της πρωτοβουλία στη μετάφραση των ουσιωδών εγγράφων, σε όσες περιπτώσεις διαπιστώνει ότι οι ύποπτοι ή κατηγορούμενοι δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα, αντί να αναμένει από εκείνους να υποβάλουν αίτημα μετάφρασης ή αντιρρήσεις ελλείψει μετάφρασης. Τούτο καταδεικνύει ότι δυστυχώς η χώρα μας, δέκα και πλέον έτη μετά την έκδοση της Οδηγίας 2010/64/ΕΕ, δεν αντιλαμβάνεται την παροχή μετάφρασης των ουσιωδών εγγράφων ως υποχρέωσή της, με την οποία, σεβόμενη τα θεμελιώδη υπερασπιστικά δικαιώματα των προσώπων που εμπλέκονται σε ποινικές διαδικασίες, οφείλει χωρίς καθυστερήσεις να συμμορφώνεται.

Υπεξαίρεση χρημάτων κοινού λογαριασμού από συνδικαιούχο εντολοδόχο – Σημείον αντιλεγόμενον

Παναγιώτης Α. Καπελούζος
Δικηγόρος

Οι σχετικά πρόσφατες ΑΠ 96/2017 και ΕφΑθ 1954/2018 αποτύπωσαν την από σειρά ετών πάγια αντίληψη στη νομολογία ότι σε περίπτωση τήρησης κοινού τραπεζικού λογαριασμού, ακόμη και αν έχει συμφωνηθεί μεταξύ δύο μερών ότι τυχόν ανάληψη χρημάτων από το ένα μέλος θα γίνεται στο πλαίσιο μιας ήδη συναφθείσας σύμβασης εντολής και αποκλειστικά για την εξυπηρέτηση του σκοπού αυτής, ο εντολοδόχος αποκτά κυριότητα στα αναληφθέντα χρήματα και συνεπώς ουδέποτε τελεί υπεξαίρεση, σε περίπτωση ανάλωσής τους για αλλότριους της σχέσεως εντολής λόγους, παρά μόνο γεννώνται εις βάρος του ενοχικές αξιώσεις. Η θέση αυτή εκ πρώτης όψεως φαίνεται ορθή. Μολαταύτα, όπως θα καταδειχθεί κατωτέρω, αφενός παραγκωνίζει την επίδραση που ασκεί η συναφθείσα σύμβαση εντολής¹, και αφετέρου τελεί σε αδικαιολόγητη αντίφαση με την επίσης κρατούσα άποψη στη νομολογία² ότι στην κατ' ουσίαν παρόμοια περίπτωση που έχει συναφθεί σύμβαση εντολής και ο εντολέας καταθέσει χρηματικό ποσό στον προσωπικό τραπεζικό λογαριασμό του εντολοδόχου, ο τελευταίος αν μετά την ανάληψη τα ιδιοποιηθεί διαπράττει υπεξαίρεση,

³ Για την αναγκαιότητα μετάφρασης αποφάσεων καθώς και για τη σχετική νομολογία του ΔΕΕ ίδετε Η. Αναγνωστόπουλου, Τα δικαιώματα διερμηνείας, μετάφρασης και ενημέρωσης, ΠΧ ΞΘ/2019, 481 επ., 484 επ..

⁴ Ίδετε και τα υπ' αριθμ. 2190/2018 και 1555/2018 βουλεύματα του ΑΠ (δημοσιευμένα στην ιστοσελίδα www.areiospagos.gr), με τα οποία κρίθηκε ότι το Συμβούλιο Εφετών ορθώς αντικατέστησε τη γραπτή μετάφραση με προφορική λόγω του επείγοντος χαρακτήρα της διαδικασίας εκτέλεσης ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης.

¹ Χαρακτηριστικά, κατά τις ανωτέρω αποφάσεις, «[...] είναι αδιάφορη η μεταξύ των μερών σχέση που οδήγησε σε κατάθεση στον κοινό λογαριασμό [...]».

² Βλ. όλως ενδεικτικώς, ΑΠ 481/2000, ΑΠ 720/2003, ΑΠ 806/2006, ΑΠ 65/2016.

διότι «η μεταξύ τους συμφωνία περιέχει αναγκαίως την πρόσθετη σιωπηρή συμφωνία ότι η κυριότητα των χρημάτων θα περιέλθει στον εντολέα αμέσως με την ανάληψη με προαντιφώνηση της νομής, διότι μόνο έτσι μπορεί η εντολή να εκτελεσθεί στο όνομα και δια χρημάτων του εντολέως». Είναι πρόδηλο ότι το όλο ζήτημα εστιάζεται στο στοιχείο του «ξένου» που περιέχεται στην αντικειμενική υπόσταση της υπεξαίρεσης, κατ' άρθρο 375 ΠΚ. Επειδή ο ημέτερος Ποινικός Κώδικας δεν περιέχει ορισμό για την κυριότητα και ένεκεν της αρχής της ενότητας της εννόμου τάξεως, η έννοια αυτή διαπλάσσεται από το αστικό δίκαιο, υπό το φως του οποίου θα αναλυθούν οι κρίσιμες έννομες σχέσεις.

I. Περί της συμβάσεως εντολής: Εκ του συνδυασμού των διατάξεων 719, 720 και 721 ΑΚ προκύπτει η υποχρέωση του εντολοδόχου να επιστρέψει όσα έλαβε για την διεκπεραίωση της εντολής (λ.χ. χρήματα, εργαλεία, έγγραφα κλπ.). Όπως γίνεται παγίως δεκτό, εφόσον δεν έχει συμφωνηθεί άλλως,

ενόψει του ενδοτικού χαρακτήρα των διατάξεων, ο εντολοδόχος δεν αποκτά κυριότητα επ' αυτών και συνεπώς σε περίπτωση ιδιοποίησης τους τελεί το αδίκημα της υπεξαίρεσης³. Άλλωστε, η παγιωμένη αυτή ερμηνευτική αντίληψη προκύπτει και από τη γραμματική διατύπωση του άρθρου 719 ΑΚ, η οποία αποκλίνει από τις περιπτώσεις εκείνες που ο νομοθέτης ρητά επιθυμεί τη μεταβίβαση κυριότητας πραγμάτων για την ικανοποίηση των σκοπών της σύμβασης (βλ. π.χ.

806 ΑΚ). Περαιτέρω, η εντολή εντάσσεται συστηματικά στον ΑΚ στην κατηγορία των ενόμων σχέσεων με περιεχόμενο την παροχή υπηρεσιών ή τη διεξαγωγή ξένων υποθέσεων. Σε συνδυασμό, δε, με το ότι εντολοδόχος, στο πλαίσιο της καλής πίστης, οφείλει να ενεργεί με στόχο την κατά το δυνατόν πληρέστερη ικανοποίηση και προστασία των συμφερόντων του εντολέως, κρίνεται ότι θα ήταν δικαιολογικά άστοχο να αποστερείται ο εντολέας της προστασίας⁴ του ως κύριος και νομέας των πραγμάτων, τα οποία παραδίδει στον εντολοδόχο προς χρήση, διότι αυτό προδήλως δεν συμπίπτει με τα συμφέροντά του και δεν συνάδει με το γεγονός ότι η υπόθεση τελείται από τον εντολοδόχο ως «ξένη».

II. Περί της τηρήσεως κοινού λογαριασμού: Σύμφωνα με το αρ. 1 του ν.5638/1932, σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 2, παρ.1 του ν.δ. της 17.7/13.8.1923, 411, 489, 490, 491, 493 και 830 ΑΚ, με την κατάθεση χρημάτων σε ανοικτό λογαριασμό δύο ή περισσότερων δικαιούχων, η οποία συνιστά σύμβαση ανώμαλης παρακαταθήκης, παράγεται μεταξύ του δέκτη της καταθέσεως και της Τραπέζας ενεργητική εις

ολόκληρον ενοχή, με αποτέλεσμα η ανάληψη των χρημάτων από έναν από του δικαιούχους να γίνεται εξ ιδίου δικαίου και να επέρχεται απόσβεση της αντίστοιχης υποχρέωσης της Τράπεζας έναντι όλων⁵. Συνεπώς, όπως συμβαίνει *mutatis mutandis* και για το δικαιούχο απλού τραπεζικού λογαριασμού, ο κάθε συνδικαιούχος με την ανάληψή τους καθίσταται, καταρχήν, κύριος αυτών.

III. Περί των μεταβιβάσεων κυριότητας και νομής: Για τις περιπτώσεις, όπου έχει προηγηθεί σύναψη σύμβασης εντολής, είναι, ήδη από παλαιά⁶, γνωστός ο μηχανισμός της επανάκαμψης της κυριότητας των χρημάτων στον εντολέα και της νομής με προαντιφώνηση, όταν ο εντολοδόχος τα αναλαμβάνει από τον προσωπικό του λογαριασμό ύστερα από σχετικό έμβασμα του εντολέα. Τούτο σημαίνει, όπως δέχεται και η νομολογία, ότι ο εντολοδόχος γίνεται προς στιγμήν⁷ κύριος των αναληφθέντων και οι μεταβιβάσεις γίνονται αμέσως μετά από αυτό το νοητό χρονικό σημείο λόγω μιας προκαταβολικά συνομολογημένης σιωπηρής συμφωνίας⁸ μεταξύ των μερών για την, μετά την ανάληψη, μεταβίβαση της κυριότητας και νομής τους στον εντολέα. Αν και έχουν διατυπωθεί έντονες επιφυλάξεις⁹ για το αν η ανάληψη συμβατικής υποχρέωσης για τη διεξαγωγή μιας υπόθεσης συνεπάγεται άνευ άλλου τινός τη συνομολόγηση και μιας σιωπηρής συμφωνίας για (επανα)μεταβίβαση της κυριότητας και της νομής, η στάση της νομολογίας πρέπει να επικροτηθεί ενόψει της αναγκαστικής επίδρασης της σύμβασης εντολής στις σχέσεις μεταξύ των μερών, ανεξαρτήτως του αν ο προσπορισμός των χρημάτων στον εντολοδόχο λαμβάνει χώρα μέσω του χρηματοπιστωτικού συστήματος. Με άλλους λόγους, η σιωπηρή αυτή συμφωνία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος και συνομολογείται ταυτόχρονα με τη σύμβαση εντολής, ενόψει του περιεχομένου των εφαρμοστέων 713 και 719 ΑΚ (βλ. ανωτέρω ανάλυση υπό I), εκτός αν ρητά συμφωνείται ότι τα πράγματα που δίδονται προς διευθέτηση της εντολής μεταβιβάζονται κατά κυριότητα στον εντολοδόχο¹⁰. Άλλως, θα επλήττετο η αυτονομία της ιδιωτικής βουλήσεως, καθώς ο εκάστοτε εντολέας θα γνώριζε ότι εάν παρέδιδε τα προς εκτέλεση της υπόθεσής του χρήματα στον εντολοδόχο μέσω τραπεζικής κατάθεσης, αυτομάτως θα έχανε οριστικά την κυριότητα επί αυτών, γεγονός που αφενός τον δεσμεύει αδικαιολόγητα και

“Θα ήταν δικαιολογικά άστοχο να αποστερείται ο εντολέας της προστασίας του ως κύριος και νομέας των πραγμάτων, τα οποία παραδίδει στον εντολοδόχο προς χρήση”

³ Βλ. αντί άλλων Τουντόπουλο σε ΣΕΑΚ, αρ. 721 ΑΚ, σελ. 1366, Α. Γεωργιάδη, Ειδικό Ενοχικό, 2014, σελ. 354, υπ. 89 / Μ. Μαργαρίτη - Α. Μαργαρίτη, Ερμηνεία Ποινικού Κώδικα, 2020, σελ. 1136.

⁴ ΑΚ 1094, 1108, 1112, 987, 989, 904 (condictio possessionis), 914 / ΚΠολΔ 733, 936/ ΠΚ 372, 374, 375, 378 (!).

⁵ Βλ. ΑΠ (Πολ) 1462/2006 και 345/2015 / Ψυχομάνη, Τραπεζικό Δίκαιο, 2001, σελ. 260.

⁶ ΕφΑθ 3470/1994, εισαγγελικές προτάσεις Δ. Ευθυμιάδη στην ΑΠ 1183/1985 και Π. Ζαβολέα στο ΣυμβΑΠ 1277/1996, Ν. Ανδρουλάκης, «Ποινικά Varia», ΠοινΧρΜΕ', 1995, Ζ. Φασούλας, Ιδ. Γνωμοδότηση, ΠοινΧρ 9/1995.

⁷ «für eine juristische-logische Sekunde» κατά τους Γερμανούς, βλ. MünchenerKommentar zum BGB (Oechsler), Ar. 930, S. 1026.

⁸ Νοητή στο παρ' ημίν δίκαιο η συμφωνία για μεταβίβαση μέλλοντος πράγματος, βλ. σχετικώς Κιτσαρά σε ΣΕΑΚ, αρ.1034, σελ. 164.

⁹ Βλ. Ε. Συμεωνίδου Καστανίδου σε Υπερ 1998.937 και Α. Βόμβα στην ΠοινΔικ 3/2012.

¹⁰ Δυνατό το σιωπηρό της συμφωνίας χωρίς την ύπαρξη ιδιαίτερων δηλώσεων, όταν το περιεχόμενο της συνάγεται ευχερώς από τις συναλλακτικές συνήθειες, βλ. Α. Γεωργιάδη, Εμπράγματο Δίκαιο, 2010, σελ. 597.

αφετέρου αντιστρατεύεται τη βούληση του νομοθέτη. Εξάλλου, θα ήταν παράλογο να επιθυμεί ο νόμος την τιμώρηση μόνο του εντολοδόχου που λαμβάνει χρήματα ή άλλα πράγματα «χέρι με χέρι» ως υπεξαίρετη, καθότι η διακίνηση του λογιστικού χρήματος κυριαρχεί ολοένα περισσότερο στις σύγχρονες συναλλαγές και με αυτόν τον τρόπο θα μετατρεπόταν σε μια άλλη «κολυμβήθρα του Σιλβάμ», αποδίδοντας «θεραπευμένη» την κυριότητα των χρημάτων στον εκάστοτε εντολοδόχο.

Για την ταυτότητα του νομικού λόγου, τα ίδια θα πρέπει να γίνονται δεκτά και στις περιπτώσεις ύπαρξης κοινού λογαριασμού, αφού κρίσιμο δεν είναι το γεγονός ότι ο εντολοδόχος με την ανάληψη αποκτά τα χρήματα εξ ιδίου δικαίου και καθίσταται κύριος αυτών, όπως παγίως δέχεται η νομολογία, καθώς το αυτό ισχύει και επί ανάληψης των χρημάτων που ενέβασε ο εντολέας στον προσωπικό λογαριασμό του εντολοδόχου. Τουναντίον, κρίσιμη είναι και πάλι η επίδραση της σύμβασης εντολής και η σιωπηρή συμφωνία για (επανα)μεταβίβαση της κυριότητας και της νομής των χρημάτων στον εντολέα. Επομένως, στην

περίπτωση λόγου χάριν όπου εντολέας τυγχάνει υπερήλικη που καθιστά συνδικαιούχο οικιακή βοηθό αποκλειστικά για τη διευθέτηση των αναγκών προς τη φροντίδα της δαπανών ή την αποπληρωμή ατομικών της λογαριασμών, με την ιδιοποίηση των χρημάτων από τη δεύτερη, η αντικειμενική υπόσταση της υπεξαίρεσεως θα πρέπει να θεωρείται πεπληρωμένη¹¹.

Ενόψει της ανωτέρω ανάλυσης, καταλήγω με την ευχή, το παρόν να αποτελέσει έναυσμα για να πυρωθεί το ενδιαφέρον για μια εκ νέου θεώρηση της υπό εξέταση προβληματικής που ενδεχομένως να οδηγήσει στην ευθυγράμμιση των απόψεων της νομολογίας προς την εδώ υποστηριζόμενη κατεύθυνση, άλλως στην επεξήγηση της διαφοροποιημένης θέσης, σύμφωνα με τις επιταγές για εμπειριστατωμένη και ειδική αιτιολόγηση των αποφάσεων (139 ΚΠΔ, 93,3 Σ, 28Σ, 6, παρ. 1 ΕΣΔΑ).

¹¹ Ιστορικά, αυτό έχουν ασπαστεί, contra στην πάγια νομολογιακή αντίληψη, ελάχιστες δικανικές κρίσεις, βλ. ιδίως ΑΠ 580/2006, ΑΠ 1371/2007, ΣυμβΕφΑθ 1757/2005 και ΣυμβΠλημΑθ 634/2016.

Το εύρος του δικαιώματος δικαστικής ακρόασης του εκζητουμένου σε αντιπαραβολή προς την αρχή του τυπικού ελέγχου στο πλαίσιο του άρθρου 11 στοιχ. ζ' περ. ι) Ν. 3251/2004 (Ευρωπαϊκό Ένταλμα Σύλληψης)

Ηλίας Σπυρόπουλος

Δικηγόρος, Δ.Ν.

Στο άρθρο 11 στοιχ. ζ' περ. ι) Ν. 3251/2004 ορίζεται ότι η δικαστική αρχή που αποφασίζει για την εκτέλεση του ευρωπαϊκού εντάλματος σύλληψης (εφεξής ΕΕΣ) αρνείται την εκτέλεση του εντάλματος, αν αυτό έχει εκδοθεί για αξιόποινη πράξη, η οποία θεωρείται κατά τον ελληνικό ποινικό νόμο ότι τελέστηκε εξ ολοκλήρου ή εν μέρει στο έδαφος της Ελλάδας ή σε εξομοιούμενο προς αυτό τόπο.

Το Ακυρωτικό έχει κατά καιρούς απορρίψει τον εν λόγω ισχυρισμό του εκζητουμένου, εδραζόμενο αποκλειστικά στην περιγραφή της πράξης, όπως αυτή προκύπτει από το περιεχόμενο του εντάλματος που εκδίδει η αλλοδαπή αρχή.¹ Σε άλλες περιπτώσεις, ωστόσο, έκρινε επί του ζητήματος, λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο της υπάρχουσας δικογραφίας για την διαδικασία εκτέλεσης του εντάλματος, το υπόμνημα, τα όσα παρέθεσε προφορικά στο ακροατήριο ο εκζητούμενος και ο συνήγορός του, καταθέσεις μαρτύρων καθώς και επιπλέον πληροφορίες από ρυθμιστικές αρχές, όπως π.χ. του FCA (Financial Conduct Authority).²

Για να αξιολογηθεί η «ευέλικτη» αυτή στάση του Ακυρωτικού, πρέπει προηγουμένως να γίνουν ορισμένες σκέψεις, αναφορικά με το άρθρο 11 στοιχ. ζ' περ. ι) Ν. 3251/2004 καθώς και

το εύρος του δικαιώματος δικαστικής ακρόασης του εκζητουμένου στο πλαίσιο του ΕΕΣ.

Με την ως άνω διάταξη, κατέστη εθνικό δίκαιο ο προβλεπόμενος δυνητικός λόγος άρνησης εκτέλεσης του άρθρου 4 παρ. 7 της 2002/584/ΔΕΥ Απόφασης-Πλαίσιο για το ΕΕΣ. Δικαιολογητική βάση της ρύθμισης ήταν να περιορίσει τις συνέπειες της άρσης του διττού αξιοποιίνου αναφορικά με τα αδικήματα που προβλέπονται στο άρθρο 10 παρ. 2 Ν. 3251/2004, ως προς τα οποία οι ελληνικές αρχές εκτελούν το ΕΕΣ, ανεξαρτήτως αν τυποποιούνται ως έγκλημα κατά το ελληνικό δίκαιο.³ Το ζήτημα του αξιοποιίνου χαρακτήρα της πράξης κρίνεται κατά το δίκαιο του κράτους έκδοσης του εντάλματος, ενώ το ζήτημα της εξ ολοκλήρου ή εν μέρει τέλεσης στην ημεδαπή, κατά το άρθρο 16 του ΠΚ.⁴

Το Συμβούλιο που αποφασίζει περί της εκτελέσεως ή μη του εντάλματος δεν προβαίνει σε έλεγχο βασιμότητας της κατηγορίας, καθώς, βάσει της αρχής του τυπικού ελέγχου, η ευθύνη αυτή βαρύνει το εκζητούν κράτος.⁵ Η αντίθετη εκδοχή θα αντιστρατευόταν τις αρχές της αμοιβαίας αναγνώρισης και αμοι-

¹ Βλ. ΑΠ 854/2016, ΑΠ 236/2015, ΑΠ 522/2014 και ΑΠ 810/2010.

² Βλ. ΕφΑθ 129/2019, ΑΠ 800/2016, ΑΠ 200/2011 και ΑΠ 792/2013.

³ Βούλγαρη, ΕΕΣ, in: Παύλου/Σάμιου, ΕιδΓΠοινΝομ, 6^η Ενημέρωση, 2020, άρθρο 11, πλαγιάρ. 65· Μουζάκη, Το ΕΕΣ, 2009, σ. 518, ο οποίος, ορθώς, τονίζει ότι ο συγκεκριμένος υποχρεωτικός λόγος μη εκτέλεσης του εντάλματος αφορά τόσο ημεδαπούς όσο και αλλοδαπούς· Medignon, JBI 2006, σ. 632.

⁴ Βούλγαρη, ο.π., άρθρο 11, πλαγιάρ. 66-69 με αναλυτική παρουσίαση και της αντίθετης μη κρατούσας γνώμης.

βαίας εμπιστοσύνης οι οποίες αποτελούν τους λειτουργικούς πυλώνες του ΕΕΣ, αλλά και τον καταμερισμό εργασίας μεταξύ του εκζητούντος και του εκζητουμένου κράτους, ο οποίος καθιστά το θεσμό αυτόν μια διακρατική επιμεριστική ποινική διαδικασία. Αν τα πράγματα είχαν διαφορετικά, θα υπήρχε, βεβαίως, αντίστοιχη νομοθετική πρόβλεψη περί βασιμότητας ή μη της κατηγορίας στα άρθρα 10 έως 13 Ν. 3251/2004, είτε ως προϋπόθεση είτε ως λόγος άρνησης εκτέλεσης του εντάλματος.

“Το υπό κρίση στοιχ. ζ' περ. ι) του άρθρου 11 βρίσκεται στο μεταίχμιο μεταξύ νομικών ισχυρισμών και ισχυρισμών ουσίας”

Στο άρθρο 18 Ν. 3251/2004 κατοχυρώνεται το δικαίωμα αυτοπρόσωπης εμφάνισης και δικαστικής ακρόασης του εκζητουμένου ενώπιον του Συμβουλίου Εφετών το οποίο αποφασίζει για την εκτέλεση του εντάλματος. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την προβολή νομικών ισχυρισμών και ισχυρισμών ουσίας καθώς και την προσκόμιση των αντίστοιχων αποδεικτικών μέσων. Οι νομικοί ισχυρισμοί ερείδονται, ως επί το πλείστον, στα άρθρα 11 και 12 Ν. 3251/2004, ήτοι στους δυνητικούς ή υποχρεωτικούς λόγους μη εκτέλεσης του ΕΕΣ.

Ως προς τους ισχυρισμούς ουσίας, τίθενται περιορισμοί, λόγω του χαρακτήρα του ΕΕΣ ως επιμεριστικής ποινικής διαδικασίας, με αποτέλεσμα το Συμβούλιο να εξετάζει το ένταλμα κατά τα εξωτερικά του χαρακτηριστικά, ήτοι τον τύπο και το περιεχόμενο κατ' άρθρο 2 Ν. 3251/2004, κι όχι κατ' ουσίαν.

Το υπό κρίση στοιχ. ζ' περ. ι) του άρθρου 11 βρίσκεται στο μεταίχμιο μεταξύ νομικών ισχυρισμών και ισχυρισμών ουσίας, καθώς για να ενεργοποιηθεί η συγκεκριμένη απαγόρευση πρέπει το Συμβούλιο, σε πρώτο βαθμό, ή ο ΑΠ, ως κατ' εξαίρεση δευτεροβάθμιο δικαιοδοτικό όργανο ουσίας, να υπεισέλθουν, έστω σε έναν βαθμό, στην ουσία της υπόθεσης, προκειμένου να διακριβώσουν, αν η περιγραφόμενη στο ένταλμα πράξη τελέστηκε εν μέρει ή εν όλω στην ημεδαπή. Αυτό θα συμβαίνει ιδίως στις περιπτώσεις εκείνες στις οποίες από το περιεχόμενο του εντάλματος δεν αναφέρεται μεν ευθέως η ημεδαπή ως τόπος -έστω εν μέρει- τέλεσης της αξιόποινης πράξης, τούτο προκύπτει, ωστόσο, είτε εμμέσως από την περιγραφή είτε προβάλλεται σχετικός ισχυρισμός από τον εκζητούμενο.

Για να τοποθετηθεί κανείς στο δίπολο δικαίωμα δικαστικής ακρόασης - αρχή του τυπικού ελέγχου, βοηθητικές είναι οι ακόλουθες σκέψεις:

Η απάντηση στο ερώτημα περί εν μέρει τέλεσης στην ημεδαπή πρέπει να δίδεται με βάση το 16 ΠΚ. Στην πράξη, όμως, ο τόπος τέλεσης προκύπτει βάσει του δικαίου του κράτους έκδοσης το οποίο μπορεί κάλλιστα να διαφοροποιείται από το άρθρο 16 ΠΚ, ως προς τον καθορισμό αυτού.⁶ Πέραν τούτου, το κράτος έκδοσης του εντάλματος δεν έχει λόγο να περιλάβει στο ένταλμα σχετική σκέψη, αφενός διότι δεν το αφορά, αν μέρος της πράξης είχε τελεστεί στην αλλοδαπή ή αν επήλθαν αποτελέσματα και στην αλλοδαπή και αφετέρου η

σκέψη αυτή μπορεί να αποτελέσει δικαιολογητική βάση για την μη εκτέλεσή του. Δεν θα πρέπει, λοιπόν, να υιοθετείται άνευ ετέρου ο τόπος τέλεσης που περιγράφεται στο ένταλμα. Περαιτέρω, δυνάμει του χαρακτήρα του εντάλματος ως επιμεριστικής ποινικής διαδικασίας, η ουσιαστική εξέταση του ζητήματος της εν μέρει τέλεσης στην ημεδαπή, σε αντίθεση με ό,τι θα συνέβαινε με το ζήτημα της βασιμότητας της κατηγορίας, όχι μόνο δεν υποβαθμίζει αλλά είναι συνεπής και ενισχύει την αρχή της κατανομής καθηκόντων, αφού το συγκεκριμένο ζήτημα συνδέεται (και) με την ελληνική έννομη τάξη.

Με εφόδιο τα ανωτέρω, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι, αναφορικά με το ζήτημα της εν μέρει τέλεσης στην ημεδαπή, το Συμβούλιο Εφετών ή το Συμβούλιο του ΑΠ οφείλουν να εξετάζουν ζητήματα ουσίας, διεξάγοντας εν τοις πράγμασι μια «δίκη μέσα στη δίκη». Η λύση αυτή περιορίζει αφενός την όποια δυσλειτουργία σε επίπεδο πρακτικής εφαρμογής του στοιχ. ζ' περ. ι) του άρθρου 11, χωρίς αφετέρου να παρεμποδίζει την υλοποίηση των αρχών της κατανομής καθηκόντων και του τυπικού ελέγχου οι οποίες διαπνέουν τον θεσμό του ΕΕΣ. Παράλληλα, με τον τρόπο αυτόν αποφεύγεται η φαλκίδευση του δικαιώματος ακρόασης και κατ' επέκταση του υπερασπιστικού δικαιώματος του εκζητουμένου, η παραβίαση των οποίων επάγεται ακυρότητα της διαδικασίας.⁷

Κατά τούτο, ανάμεσα στις αντιφατικές μεταξύ τους αποφάσεις του ΑΠ για το εν λόγω ζήτημα, ορθότερες κρίνονται εκείνες που αποφαίνονται αξιολογώντας το σύνολο του αποδεικτικού υλικού. Επιπλέον, τα όσα διαλαμβάνονται στην ΑΠ 236/2015, ότι, δηλαδή, το Συμβούλιο εξετάζει την ουσία της υπόθεσης μόνο όταν συντρέχουν αντικειμενικά στοιχεία που καταδεικνύουν ότι το ένταλμα έχει εκδοθεί για κάποιον από τους διαλαμβανόμενους στο άρθρο 11 περ. ε λόγους, δηλαδή για να διαπιστώσει αν το ευρωπαϊκό ένταλμα σύλληψης έχει εκδοθεί προς το σκοπό της δίωξης ή τιμωρίας προσώπου λόγω του φύλου, της φυλής, της θρησκείας, κλπ, ενώ σε κάθε άλλη περίπτωση, ερευνώντας στοιχεία περισσότερο από τα απαιτούμενα εκ του νόμου υπερβαίνει την αρμοδιότητα του, δεν είναι ορθά και εναντιώνονται στα όσα το ίδιο το Ακυρωτικό έχει νομολογήσει.

Να σημειωθεί ότι ο εκζητούμενος δεν φέρει επ' ουδενί το βάρος απόδειξης. Η δικαστική αρχή είναι επιφορτισμένη με τη διερεύνηση τυχόν συνδρομής του όρου περί εν μέρει τέλεσης της πράξης στην ημεδαπή καθώς και με το καθήκον αποστολής αιτήματος προς την εκδούσα αρχή του εντάλματος για συμπληρωματικά στοιχεία κατ' άρθρο 19 παρ. 2. Εν αμφιβολία, ορθό είναι να ευρίσκει εφαρμογή η αρχή *in dubio pro libertate*. Αφ' ης στιγμής πρόκειται για ζήτημα που αφορά σχέση ατόμου-κράτους, η αμφιβολία ωφελεί τον εκζητούμενο, όπως ακριβώς συμβαίνει με τον κατηγορούμενο κατά την *in dubio pro reo*, όταν υπάρχουν αμφιβολίες για την συνδρομή των προϋποθέσεων ενοχής.⁸

⁵ Μουζάκη, ο.π., σ. 572 επ., Βουρλιώτη, ΠοινΧρ 2007, 198, Rohlff, Der Europäische Haftbefehl, 2003, σ. 112.

⁶ Ομοίως Γ. Τριανταφύλλου, in: Το δικαίωμα υπερασπίσεως στην ποινική δίκη, 2016, σ. 41.

⁷ Σύγκρ. ΑΠ 1255/2005.

⁸ Γ. Τριανταφύλλου, ο.π., 2016, σ. 42.

ΕΝΩΣΗ
ΕΛΛΗΝΩΝ
ΝΟΜΙΚΩΝ
e-ΘΕΜΙΣ

Η ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΠΟΙΝΙΚΟΛΟΓΩΝ και η ΕΝΩΣΗ ΕΛΛΗΝΩΝ ΝΟΜΙΚΩΝ e-ΘΕΜΙΣ

υπό την αιγίδα της Επιτροπής «Ελλάδα 2021»

στο πλαίσιο του εορτασμού των 200 ετών από την Ελληνική Επανάσταση

παρουσιάζουν την 7η Οκτωβρίου 2021

στο Ωδείο Ηρώδου του Αττικού

το θεατρικό έργο των Μ. Ρέππα – Θ. Παπαθανασίου

«Η δίκη του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη»

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Χριστόφορος Αργυρόπουλος

Δικηγόρος, πρώην Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων, Πρόεδρος του Δ.Σ. του Ιδρύματος «Μελίνα Μερκούρη»

Ηλίας Αναγνωστόπουλος

Δικηγόρος, Πρόεδρος της ΕΕΠ, Καθηγητής Ποινικού Δικαίου και Ποινικής Δικονομίας στη Νομική Σχολή του ΕΚΠΑ

Δημήτρης Αναστασόπουλος

Δικηγόρος, Πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Νομικών e-Θέμις, μέλος του Δ.Σ. του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών

Σπυρίδων Βλαχόπουλος

Δικηγόρος, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου στη Νομική Σχολή του ΕΚΠΑ

Αριστείδης Χατζής

Δικηγόρος, Καθηγητής Φιλοσοφίας Δικαίου και Θεωρίας Θεσμών στο Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης του ΕΚΠΑ, Διευθυντής Ερευνών στο Κέντρο Φιλελεύθερων Μελετών (ΚΕΦίΜ)

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ

Σκηνοθεσία: Σταύρος Καραγιάννης

Σκηνογραφία - Επιμέλεια Κίνησης: Σταύρος Λίτινας

Μουσική-στίχοι: Δημήτρης Παπαδημητρίου

Ενδυματολόγος: Ντένη Βαχλιώτη

Επιστημονικός Σύμβουλος: Αριστείδης Χατζής

Μουσική Διδασκαλία: Αλέξης Πρίφτης

Τραγούδι: Βερόνικα Δαβάκη

Ήχος: Παναγιώτης Χρονέας

Φωτισμοί: Βασίλης Παπακωνσταντίνου

Βοηθός Σκηνοθέτη: Έλενα Σταύρου

Οργάνωση και Εκτέλεση Παραγωγής: Φρύνη Λάλα, Θωμάς Χαρέλας, Γεωργία Λαβαζού, Νατάσα Ταμπουρατζή, Ιωάννα Αναστασοπούλου, Τάσος Σπηλιόπουλος, Κατερίνα Τσιώνα

ΕΡΜΗΝΕΥΟΥΝ ΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ

Ηλίας Αναγνωστόπουλος (Παναγής-Μαρίνος Βαλαμάκης, συνήγορος υπερασπίσεως Θ. Κολοκοτρώνη)

Δημήτρης Βαλάσης (Εδουάρδος Μάσων, Επίτροπος της Επικρατείας)

Δημήτρης Γκαβέλας (δικαστής Γεώργιος Τερτσέτης)

Λυκούργος Καμηλάκης (Γραμματέας)

Νίκος Κοντιζάς (δικαστής Γεώργιος Τερτσέτης)

Περικλής Κοντόγγονας (Χριστόδουλος Κλονάρης, συνήγορος υπερασπίσεως Δ. Πλαπούτα)

Γιώργος Παπαγιάννης (δικαστής Δημήτριος Σούτσος)

Γιώργος Πυρομάλλης (Αναστάσιος Πολυζωίδης, Πρόεδρος του Δικαστηρίου)

Τάσος Τριανταφύλλου (δικαστής Φωκός Φραγκούλης)

Βασίλης Χειρδάρης (δικαστής Ανδρέας Βούλγαρης)

Παναγιώτης Χριστόπουλος (Υπουργός Δικαιοσύνης Κων/νος Σχινάς)

Γιώργος Κόσσυφας (Μάρτυρας)

Γιώργος Κουβαράς (Μάρτυρας)

Απόστολος Κούρτης (Μάρτυρας)

Στρατής Κρητικός (Μάρτυρας)

Χρήστος Μαγουλάς (Μάρτυρας)

Παντελής Μπράτης (Μάρτυρας)

Έλλη Γεωργιάκη (Χορός)

Ελίνα Γεωργίλη (Χορός)

Στεφανία Γιαννακολουκά (Χορός)

Ζωή Ιωαννίδη (Χορός)

Μαριάννα Κοκκινάκη (Χορός)

Άννα Μπασιάκου (Χορός)

Ηλιάννα Παπαχαραλάμπους (Χορός)

Αναστασία Σανιδά (Χορός)

Κέρυ Σαπουντζή (Χορός)

Βασιλική Σισμανίδου (Χορός)

Ελεονώρα Φρατζεσκάκη (Χορός)

Δήμητρα Χρυσαίτη (Χορός)

novacriminalia

Περιοδική Έκδοση της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων

Διεύθυνση: Η. Αναγνωστόπουλος

Συντακτική Επιτροπή: Ι. Αναστασοπούλου, Ν. Βιτώρος, Π. Κουρελέας, Π. Πανταζής, Β. Πετρόπουλος

Καλλιτεχνική επιμέλεια, σελιδοποίηση: Ίνα Μελέγκουλου

© Ένωση Ελλήνων Ποινικολόγων

Εμμανουήλ Μπενάκη 24, 106 78 Αθήνα

T.: 210 3820125, 6944506619

F.: 210 3820112

E-mail: hcba@otenet.gr

<http://www.hcba.gr>

